

Pandemins effekter Region Värmland

Revisionsrapport
mars 2021

*Daniel Brandt
Stefana Vasic*

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Den pågående pandemin utsätter Region Värmland för ekonomiska påfrestningar av ett slag som inte förekommit under modern tid. Regionen kommer dock sannolikt att erhålla någon form av särskilda statsbidrag med anledning av pandemin.

Redovisning

Särskilda statsbidrag med anledning av pandemin är villkorade av hur stora kostnader som regionen haft och då blir det väsentligt att på ett rättvisande sätt kunna redovisa dessa kostnader. Granskningen siktar på att utreda om det finns ändamålsenliga rutiner och system i redovisningen som fångar upp kostnaderna för Coronapandemin med anledning av eventuella ersättningar från staten.

Likviditet

Att klara betalningar för den löpande verksamheten och för de extra insatser som pandemin förorsakar samtidigt som de omfattande investeringsprojekten i sjukhusområden och kollektivtrafiksystem rullar på, ställer stora krav på en väl fungerande planering för finansiering och likviditet.

Mot bakgrund av detta och med utgångspunkt i den risk- och väsentlighetsanalys som upprättats har regionens revisorer beslutat att genomföra en granskning av regionstyrelsens system, rutiner och planering utifrån de förutsättningar som pandemin ger.

Inledning

Syfte och Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om den interna kontrollen i regionens hantering av effekterna av pandemin är tillfredställande. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och system i redovisningen för att ha god intern kontroll när det gäller kostnader orsakade av pandemin och de kostnadsersättningar för pandemin som är möjliga att ansöka om?
- Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner för att hantera finansierings- och likviditetsfrågor på kort och lång sikt?
- Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner för planering för högre räntekostnader?
- Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och ekonomisk beredskap för en tillvaro med högre räntenivåer?

Metod

Arbetet har genomförts genom dokumentstudier och genomgång av relevanta protokoll, beslut och handlingar. Kompletterande intervjuer har genomförts med relevanta tjänstepersoner. Rapporten är upprättad i avvikelseformat. Tyngdpunkten har lagts på de brister och förbättringsområden som iakttagits

2

lakttagelser och
bedömningar

Iakttagelser och bedömningar

Revisionsfråga 1 Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och system i redovisningen för att ha god intern kontroll när det gäller kostnader orsakade av pandemin och de kostnadsersättningar för pandemin som är möjliga att ansöka om?

Iakttagelser

Socialstyrelsen ansvarar för att fördela statsbidrag till kommuner och regioner för merkostnader till följd av sjukdomen covid-19 under 2020. Statsbidragen har ansökts om i två omgångar.

Bidraget avser både kommuner och regioner och ansökan om statsbidraget har skett vid två tillfällen i år. Ansökningarna avser merkostnader som uppkommit efter den 1 februari 2020 och fram till 30 november. Bland annat har man kunnat ansöka om merkostnader för extra personal, övertidsersättning, skyddsutrustning, informationsinsatser, anpassning av lokaler och skyndsamma transporter. Ett tredje ansökningstillfälle planeras där merkostnader för december 2020 ingår. Sista ansökningsdag är den 30 april 2021.

Enligt våra intervjuer har arbetet med att ta fram underlag till regionens ansökan involverat ett stort antal personer, från controllers till verksamhets- och enhetschefer. Som stöd i arbetet med att identifiera bidragsberättigade kostnader har ett internt informationsmaterial tagits fram. I underlaget beskrivs syftet med bidraget och vilka kostnader som är bidragsberättigade.

I materialet behandlas även hur användandet av schabloniserade kostnader ska hanteras. Det framgår att i första hand ska redovisningen bygga på faktiska kostnader som är registrerade i redovisningssystemet. I de fall detta inte går kan en schablonberäkning godtas.

Iakttagelser och bedömningar

Revisionsfråga 1 Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och system i redovisningen för att ha god intern kontroll när det gäller kostnader orsakade av pandemin och de kostnadsersättningar för pandemin som är möjliga att ansöka om?

Iakttagelser

Som ytterligare stöd till controllers och verksamhetschefer vid inrapportering av nedlagda kostnader finns en framtagen excelmall som följer samma indelning i underrubriker som ansökan till socialstyrelsen. Vi har som ett led i vår granskning tagit del av inrapporterade kostnader avseende öppenvård samt slutenvård. Inom öppenvården har respektive chef ansvarat för att rapportera sin egen verksamhet enligt den mall som distribuerats. Ansvarig controller inom öppenvården har sammanställt materialet och rapporterat till enheten för planering och ekonomi som ansvarat för att upprätta slutlig ansökan till socialstyrelsen.

Enligt våra intervjuer består regionens ansökningar om statsbidrag både av direktförda kostnader hämtade från redovisningen men även en del schabloniserade kostnader. Det saknas dock en heltäckande bild av hur fördelningen är på total nivå. Vi har tagit del av uppgifter om fördelningen avseende slutenvård, ca 32% av ansökt belopp är schablonberäknat. Främst rör det sig om schablonfördelade personalkostnader. Enligt våra intervjuer har det inte förekommit några kontroller av inrapporterade kostnader i form av stickprovs tester eller liknande åtgärder men uppfattningen är att regionen har blivit ersatta för de kostnader som nedlagts. Regionens samtliga ansökta medel har beviljats.

Iakttagelser och bedömningar

Revisionsfråga 1 Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och system i redovisningen för att ha god intern kontroll när det gäller kostnader orsakade av pandemin och de kostnadsersättningar för pandemin som är möjliga att ansöka om?

För att identifiera kostnader som avser Covid 19 har en särskild aktivitetskod använts i bokföringen. Aktivitetskoden kan dock inte användas rakt av för att identifiera kostnader, i synnerhet inte personalkostnader eftersom de inte har kodats på ett enhetligt sätt inom respektive verksamhet. Däremot kan den användas för att särskilja vissa kostnadsposter som exempelvis övertid och särskilda ersättningar som betalats ut till vårdpersonal i samband med viss vård. De kostnader som beräknats genom en schablon har inte heller den aktivitetskoden. Enligt våra intervjuer har en omständighet som försvårat uppföljningen varit att kriterierna för bidraget inte var kända när pandemin startade. Regionen har också valt att inte koda alla kostnader för att det skulle ta för mycket tid i anspråk av personal när de behövde fokusera på att lösa den akuta situationen.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som **delvis** uppfylld. Stödande material i form av interna anvisningar och mallar har arbetats fram och även använts i arbetet, vilket enligt vår bedömning stärkt den interna kontrollen. Arbetet med ansökan har innefattat ett flertal personer som tillsammans har tolkat socialstyrelsens riktlinjer och värderat vilka kostnader som kan ingå i ansökan. Den interna kontrollen kan dock stärkas genom att spårbarheten i de kostnader som ansökan bygger på kan förbättras för att möjliggöra efterkontroll och kvalitetssäkring.

Iakttagelser och bedömningar

Revisionsfråga 2 Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner för att hantera finansierings- och likviditetsfrågor på kort och lång sikt?

Iakttagelser

Regionens planering av likviditet och finansiering hanteras av finansenheten inom regionen. Styrande dokument är i första hand regionens finanspolicy. I finanspolicyn finns övergripande mål kopplat till finansiering av verksamheten.

Den övergripande målsättningen för skuldförvaltningen är att vid varje tillfälle säkerställa att landstinget har likvida medel för att bedriva den löpande verksamheten.

I finanspolicyn beskrivs även att en årlig likviditetsplan ska upprättas. Likvidplanen ska baseras på årsbudget/ekonomisk plan. Uppföljning ska ske löpande under året. Enligt våra intervjuer sker rapportering till regionstyrelse i samband med delårs- och årsredovisning samt i årsrapport finansförvaltning, planen är att detta ska ske tertialvis framöver.

Ytterligare mål finns beskrivna i regionens budget. Målen beskrivs med indikatorer med måltal för soliditet, överskott och skuldtäkningsgrad. Dessa mål följs upp i regionens årsredovisning.

Enligt våra intervjuer utgår arbetet med likviditetsprognoser från regionens flerårsplan plus två år. Likviditetsprognoserna delas upp efter kort, medel och lång sikt. Kort sikt definieras som närmaste 30 dagarna, medellång avser budgetåret och lång sikt är flera år fram i tiden. Enligt våra intervjuer kommer systemstöd för att hantera likviditetsprognoser på medel och lång sikt att införas under kommande år.

Iakttagelser och bedömningar

Revisionsfråga 2 Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner för att hantera finansierings- och likviditetsfrågor på kort och lång sikt?

Iakttagelser

Underlag till likviditetsprognoserna på kort sikt är de utbetalningar som registrerats i ekonomisystemet som leverantörsfakturor, löneutbetalningar. På längre sikt tas hänsyn även till aktuella investeringsplaner, prognos över skatteintäkter samt statsbidrag.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som **uppfylld**. Det finns styrande dokument som reglerar hanteringen av finansierings- och likviditetsfrågor. De krav som ställs i finanspolicy följs och likviditetsprognoser upprättas och underhålls regelbundet. Systemstöd har inte införts vid upprättande av denna rapport men ska genomföras under närmaste året.

Iakttagelser och bedömningar

Revisionsfråga 3 och 4 Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner för planering för högre räntekostnader? Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och ekonomisk beredskap för en tillvaro med högre räntenivåer?

Iakttagelser

Styrande dokument avseende regionens lånefinansiering är finanspolicyn. Övergripande målsättning är:

Verksamheten ska sträva efter att kapitalanskaffning och kapitalanvändning blir effektiv och sker till en så låg kostnad som möjligt. Inom ramen för denna uppgift ska inom fastställda riskbegränsningar en så låg upplåningskostnad som möjligt eftersträvas. Finansverksamheten ska genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag och så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Låneram beslutas årligen av regionfullmäktige. För att minska risken för oförutsedda räntekostnader finns begränsningar avseende andelen lån till rörlig ränta samt genomsnittlig räntebindningstid inskrivna i finanspolicyn.

Regionen anlitar ett externt bolag som löpande rapporterar lånevolymer, räntebindningstider, genomsnittliga räntor samt gör en avstämning hur dessa förhåller sig till finanspolicyn. Bolaget agerar även som rådgivare till regionen i frågor som berör lånefinansiering. För att hantera ränterisken använder sig regionen av räntederivat. Dessa regleras också i finanspolicyn.

Iakttagelser och bedömningar

Regionens räntekostnader och lånevolym under perioden 2018-2020 redovisas i tabellen till höger.

Räntekostnaderna har varierat, främst under 2018 då en omstrukturering av räntebindningstiderna resulterade i ökade kostnader. Den genomsnittliga räntan har varit stabil mellan 0,5-0,66%. enligt finanspolicyn ska ränterisken minskas genom att andelen lån med rörlig ränta kan variera mellan 30-50 procent, det långsiktiga målet är att andelen ska vara 40 procent. detta uppnås för samtliga år i jämförelsen.

Bedömning

Vi bedömer revisionfrågorna 3 och 4 som **uppfyllda**.

I regionens finanspolicy finns regler och direktiv som hanterar frågan om finansierings- och ränterisk. Vi har i vår granskning kontrollerat efterlevnad av finanspolicyn i tillämpliga delar genom stickprov utan att notera några avvikelser.

Mnkr	2020	2019	2018
Räntekostnad	17,3	9	77
Lånevolym	1 042	1 292	1 420
Säkrad volym	550	800	800
Genomsnittsränta	0,52%	0,66%	0,50%

3

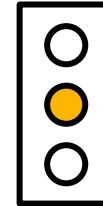
Revisionell
bedömning

Bedömningar mot revisionsfrågor

Revisionsfråga 1

Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och system i redovisningen för att ha god intern kontroll när det gäller kostnader orsakade av pandemin och de kostnadsersättningar för pandemin som är möjliga att ansöka om?

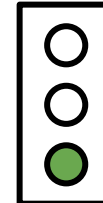
Delvis uppfyllt

Revisionsfråga 2

Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner för att hantera finansierings- och likviditetsfrågor på kort och lång sikt?

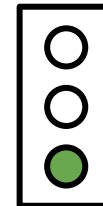
Uppfyllt

Revisionsfråga 3

Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner för planering för högre räntekostnader?

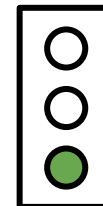
Uppfyllt

Revisionsfråga 4

Har Regionstyrelsen ändamålsenliga rutiner och ekonomisk beredskap för en tillvaro med högre räntenivåer?

Uppfyllt

Revisionell bedömning

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att den interna kontrollen i regionens hantering av effekterna av pandemin är tillräcklig.

2021-03-22

Lars Dahlin
Uppdragsledare

Daniel Brandt
Projektledare

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Värmlands revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-09-17. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.